

S2018/03634/FS

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer (DS 2018:25)

Sammanfattning

PRO, RPG, SKPF Pensionärerna och SPF Seniorerna stöder promemorians förslag att en ny förordning om avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer med gynekologisk cellprovtagning införs.

Allmänt

Sedan den 1 juli 2016 erbjuds alla kvinnor mellan 40 och 74 år avgiftsfri screening för bröstcancer med mammografi. Detta är bra och något som riksdagen har ställt sig bakom. Tyvärr uteslöt man kvinnor äldre än 74 år. Regeringen hänvisade till Socialstyrelsens rekommendationer, som hävdar att dessa åldersspann vilar på tillgänglig vetenskaplig grund. Men Socialstyrelsens uppfattning grundades på avsaknad av studier med vetenskaplig evidens, eller rättare sagt inga studier alls, varken med evidens för eller emot. Staten sänder här en signal som riskerar att uppfattas som att faran för bröstcancer är över då man passerat 74 år.

Synpunkter

PRO, RPG, SKPF Pensionärerna och SPF Seniorerna välkomnar förslaget om avgiftsfri screening. Idag erbjuds kvinnor mellan 23 och 64 år cellprov med analys för antingen

cytologi eller HPV. En av de viktigaste faktorerna för att kunna bota cancer är att den upptäcks i tid. En faktor för högre deltagande i programmen har visat sig vara att sänka avgifterna för undersökningen.

Även kvinnor över 65 år drabbas av livmoderhalscancer. Omkring 25 procent av de som insjuknar i livmoderhalscancer är över 65 år. Hela två tredjedelar av de som dör på grund av livmoderhalscancer är över 65 år. Denna överdödlighet kan med stor sannolikhet förklaras med att livmoderhalscancer upptäcks sent hos dessa kvinnor till följd av att de inte är föremål för regelbunden screening.

Med en övre åldersgräns för avgiftsfri screening riskerar äldre kvinnor invaggas i falsk trygghet som försenar upptäckt av livmoderhalscancer. Världshälsoorganisationen (WHO) har som ett av sina kriterier för screening att tidig upptäckt och behandling innebär en förbättrad prognos. Statens medicinska råd (SMER) anser dessutom att åldersintervall i rekommendationer om screening för sjukdom kan vara åldersdiskriminerande.

Pensionärsorganisationerna menar därför att kvinnor över 65 år bör inkluderas i screeningprogrammet. Ingen kvinna, vare sig under eller över 65 år, ska behöva avstå screening av ekonomiska skäl. Det är därför viktigt att Socialstyrelsen snarast ser över vilka ålderskategorier som bör omfattas av screening så att kvinnor över 65 år kallas till allmän screening.

Christina Tallberg, ordförande PRO
Eva Eriksson, ordförande SPF Seniorerna
Berit Bölander, ordförande SKPF Pensionärerna
Monica Blomberg, ordförande RPG

/Föredragande
Johanna Hållén